

Corpus musical popular de Matadepera

Matadepera

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Matadepera

Coordenades:

Latitud: 41.596839303786
Longitud: 2.0264028972573
UTM Est (X): 418861
UTM Nord (Y): 4605473

Classificació

Número de fitxa: 08120 - 449
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia: Música i dansa
Estil / època: Contemporani
Segle: XX-XXI
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Obert
Ús actual: Lúdic
Titularitat: Pública

Fitxes associades:

[Ball de l'arbre](#)

[Ball del tortell](#)

[Ball dels Gegants de Matadepera](#)

Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dg., 20/06/2021 - 10:37

Descripció

A Matadepera existeix un important corpus musical de balls festius, sardanes i encàrrecs diversos que s'han fet amb motiu de celebracions locals. Algunes d'aquestes manifestacions es poden consultar individualment, però aquí s'ha volgut fer un petit recopilatori començant per la *Marxa de la Mola*. Es tracta d'una peça relativament nova obra de Jeroni Velasco, director de la banda de Matadepera. És un regal amb motiu del 30è aniversari de la Banda. La peça s'inspira en el camí d'ascens al cim de La Mola.

Una altra peça d'aquest repertori és la *Bergler Polka*, basada en les melodies populars austríaques. Fou composta com a testimoni representatiu de l'agermanament entre els pobles de Matadepera i Mariapfarr. Aquesta peça va ser un regal de la banda de Mariapfarr a la banda de Matadepera, la primera vegada que aquesta va anar a Mariapfarr.

El ball dels gegants, el Ball de l'arbre, el ball del Tortell i el Ball de la Baixada del Pi completarien aquest corpus.

El ball de l'arbre de Matadepera va ser una peça recuperada pels grallers de Matadepera. Fou extreta del costumari del Joan Amades i actualment es balla al voltant del pi al finalitzar la cercavila del diumenge de sant Sebastià i té una forma de ball rodó. La coreografia original no es va poder recuperar, i actualment es balla amb la coreografia elaborada per Lluís Puig i Carles Llongueres.

El ball de gegants s'encarrega als compositors Joan Torroella i Joan Alavedra, molt interessant, però que és molt difícil de ballar amb els gegants. Musicalment és heterodoxa, doncs la melodia té 7 compassos en comptes de 8. Tot i així té trets interessants com l'itroït, que està extret dels goigs de sant Llorenç. Donada aquesta dificultat, un altre ball pels gegants fou compost pel mestre Cuenca, que porta per títol, *el ball del Llorenç i l'Agnès*.

La baixada del pi ha estat una peça que s'ha fet compondre entre la banda, la germandat i l'agrupació sardanista, amb l'objectiu d'omplir musicalment l'arribada del pi a la plaça. Aquesta composició consta de dues parts clarament diferenciades, una primera part de processó, amb un ritme lent, que acompanya la processó del pi en els seus últims metres fins a la plaça, i una segona part a ritme de rebatut molt més ràpida i alegre quan el pi ha arribat a la plaça.

El ball del Tortell, es balla en parella per les festes de Sant Sebastià, al voltant del 20 de maig. És una reinterpretació d'una dansa que antigament es ballava a la vila el dia de sant Sebastià i que té la particularitat que els que l'executen regalen, seguint una antiga tradició, un tortell a la parella que treuen a ballar. Actualment es conforma de tres balls vuitcentistes: un vals, un pas doble i un vals jota (Casals, 2017).

Bibliografia

AMADES, Joan (1987). *Costumari català. El curs de l'any*. Barcelona: Salvat Editores, SA, vol. I, pp. 326 i 327.

BOSCH, Marcel·lí, et alii (1982). *Gegants: aportació de Matadepera al nostre folklore*. Matadepera: Caixa d'Estalvis de Terrassa.

CASALS CANALIAS, Raimon (2017). *Ball del tortell de Matadepera*; dins *Inventari de danses vives de Catalunya*. Esbart Català de dansaires: <http://dancesvives.cat/?q=node/4385> [consulta realitzada el 15 de gener de 2021].

LLONGUERAS, Carles i TRULLÀS, Montse (ss.dd). *Ball de l'arbre de Matadepera*. Ajuntament de Matadepera.

MANYOSA I RIBATALLADA, Tomàs (2017). Les danses vives del Vallès; dins *El Vallès: festa, cultura popular i patrimoni cultural immaterial. Recull de ponències del IV Curs d'història del Vallès*. Sabadell: Ed. Fundació Bosch i Cardallach, pp. 131-159.

RÍOS i MASANELL, Joan (2011). Un tortell per festejar; dins Vallesos 1, primavera-estiu 2011, <https://vallesos.cat/1/carpeta/e453ba6a> [consulta realitzada el 20 de gener de 2021].

(2000). Gegants !! Terrassa – Matadepera. <https://books.apple.com/es/book/gegants/id1038009309?l=ca> [consulta realitzada el 26 de gener de 2021].

Enllaços d'interès:

<http://dancesvives.cat/?q=node/4385>

<https://www.youtube.com/watch?v=jSLzwFetkac&feature=youtu.be>

[1ª Trobada de Gegants de Matadepera 1982](#)

[Trobada de Gegants de Matadepera 2018](#)

[Mercat del ram a Vic 2019 – Ballada de gegants de Matadepera.](#)

[Web de la Germandat de Sant Sebastià](#)

